

Almir Kolar Kijevski

ANGLETER

Fatimi

*"...i ako te budu pitali, reci im da sam otputovao u Ameriku."
(„Zločin i kazna“, F.M.Dostojevski)*

JURODIVI

JURODIVI

„I s kraja grada žurno dođe jedan čovjek i reče:
"O narode moj, slijedi one koji su poslani,".
(Kur'an, Yasin, 20.)

Mene su krvlju pojila raspeća od stida
i moja stigma mi ne osta kao neki naočit znak
kako ću i ja od samog postanka Svijeta
tek slijepca korak sa ovim štapom bijelim
da krunim
i ćutim
i nekim kretnjama krutim
u hladu od klena i sa imenom od milja
u osvite još snena i za sofrom bez obilja
da krojim i slutim: - da li ću minut'
dovoljno tuđi!

Davno je već odkako progledah tako
za vidne noći
dok vjetar s kijevske Gore samo vrtloži
u svojoj sili u slavi u moći
da u svom glasu skroji mi novo ime
ali bez onog znaka božanskog na koži
da od mene odgoni i uroke i čini
i od mraka gorskog urođeni strah
ja tako progledah
u tom mjestu rodnom gdje u zime gladne
i punoj mjesečini u lice sa sniježne površice smjelo
ruga se - kao biserje - rasuti prah

I stasah!

U kući krštenoj po kretnji žene
one skrivene i osmjehom smrtne
i za svog vijeka nikad obnažene
rukom ljudskom:

Preteče od proljetne berbe
- ovaj jedinac bandoglavi

I pamtim posjek i goveđe suhe plećke
Za poslom! Brže!
Kletvom tek igra da s uma se smetne:
Pred batinom crnom letim u zapećke
Stani !
- to doziva me neko u smiraje ljetne

Mene su krvlju pojila raspeća od stida
i moja stigma mi ne osta kao neki naočit znak
kako ću i ja od samoga postanka Svijeta
tek slijepca korak
ovim štapom bijelim
da dišem
i ćutim
i nekim sječivom ljutim
bez spletki i u kolu bez vila
u krletki i bez sjemenih krila sa klenova cvijeta
da krojim i slutim - da li ću minut'
dovoljno tuđi

I pamtim jedno još - tek bijah treptaj rani
kada plamen iz Zvijezde u pepelu sahrani
očevu braću ali ne i oca
koji s kolca i konopca ne nauči me riječima pravim
ni jeziku dalekih ni pustih ni kući pod nebom
gdje postelju hladnu tek treba da raskravim i grijem

Sada vedar i nijem samo još povike sijem
Pa ko žetac iz hira kad ne pominje svoju žetvu
u krvi ljubljenu moju kurvu i kletvu
bez mira ja stojim na jalovoj strani
ovog ukletog polja
Govori! Hej! Kijeovski! Govori!
Neka se izjedu u srcu i strepnja i volja!
i oluja bijesna neka raznese pasji mi dah
U ćeliji gdje šapću vam katanci ili na grlatoj nekoj pijanci
ja ću i dalje pogrbljen da gledam kako me se klone
i smrtni i bogovi i pagani i sveci
i mnogi što ragolićene ih iza kulisa sretah

Meni su ispili svijetlo očinjeg vida
i zavede me žudnja za prvotnim grijehom
u dane davne dok voćnjaci zriju i tetura se oblak
pijan i bolan kao pogled pod vodom
i mutnom i vrelom
U čistom mi ruhu molitva tinja i prisežem čelom
pred njene samrtne čase kad su rastajale se
od lutke žice i kosa od uvojka
na sniježni Sabat u lice starice u smrt mi iskapala
tako u bolesti crna majčina dojka
mlijekom u kljunu zlatne moje ptice

Ali grleć' ovu okoštalu snatrenja stanku

i iznutrice polog kad iznjedren je dahom
bez lijeka u nespini ja razlomljen snivam

i tijelom što nikad ne izmicaše danku
u odeždi mi crnoj poštropljenoj prahom
netaknut - u koraku još sam i bivam

Mene su krvlju pojila raspeća od stida
i okrijepi me riješenost s proljetnim mijehom
da onomad kako znam ja zakopitim golobrad
u slasti klera
I bez isposništva postim i labuđom rukom cjelivam
ili da trgujući vješto nebom se gostim nezasit pod jezikom
od proročkih slova uvijek onaj zlatni grumen
bez krušnih mrvica ili kamenih zrna na stazi do vrelog kotla
iz pričiice one umilne vještice
raskrijem pod svetim krovom od olova i bakra
i svoga Boga okrvavljeno lice

Sada glasan i crn otpijam iz čepa pijanice
bez kopna pod nogom i suhim jarčevim rogom
na uzbunu dižem u foršpilu evo bez daha
sve okalemljeni su krici
čekate li već dugo braćo davljenici poučite me
Vi –Drugovi moji Mudraci
kako bez straha sići na dno mračne nam ulice
znam: vama je svejedno - u galiji su isti i okovi i vesla
i rame sudruga oceubice nekog znojem umiveno

Ali rađao sam žudnju u sebe sklupčanu
ne prezajući od priprostih formi krika
i prisegom riješih o meni zapis da bude

pa upletah tu omču kao vrpcu pupčanu
da sukrvicom hrani i ovog kopljanika
prije nego istrošen sam zakorači u lûde

Meni su šaptale sjenke iz zida
i zakopan u grlo muklim krijepih se grijehom
Da tako bez povoda - one od plemenita roda
razgonim tim urezanim britkim smjehom
ko oštricom svog jedinog mača prije nego nađem našu kuću
i zagazim kroz okućnicu blatnu

gdje čeka me Ona - jedina i vjerna sa tijelom vitkim
i na dlanovima od plača za me čuva jabuku zlatnu
dok ja iznova hitim da na svakoj vojni
nakon bitke se usidrim u sigurne obale krilo
Gdje umjeće je stila i vještine i forme i pravci
u godinama lirskim koje pojeli su skakavci prekobrojni
na nebu - blistave ti oči Vilo!

Sada mi sunčanom urom živo kipti bilo
i živa je mušica u ovom uhu
i na oku paučine pređa evo bez lica tu su već
na slonovima ili možda u konjskom trbuhu
ili skritom stazom tamo duboko iza leđa
plaze u dugo branjeni Termopil bogazom
podmuklo i vješto i bodimice – čuješ li
to pojanje sjena i fanfare i gajde i doboše
i uzdah kad istupe pred ovo moje lice
oslikano po nekom nebeskom crnom znaku
ja – samo osluškujem kako se moji kutnjaci troše
i svjedočim: u usnoj šupljini
nema kraja mraku griženom predugo

Ali mjenjao sam neba kao ciganin ragu
i gledao kako se balavi pretaču u biste
ponosni na kamen što će dugo da traje

i trošio sam ovu moju zvjerinju snagu
iz ruku kojim ću grliti male antikriste
Na uzici kratkoj bijesno vam pseto laje

Mene su krvlju pojila raspeća od stida
i moja stigma mi ne osta kao neki naočit znak
kako ću i ja od samog postanka Svijeta
tek onaj slijepca korak
ovim štapom bijelim
da bodrim
i ćutim
i nekim riječima krutim
u hladu od klena i sa imenom od milja
u osvite još snena i za sofrom bez obilja
da krojim i slutim – i budem živi
Knjaz Jurodivi

februar, 2013

POMENI

*A nad njim bijaše i natpis:“Ovo je kralj židovski.“
(Luka; 23:38)*

HELENA

Sada je lakše kada znam
- *ti nikad nisi postojala*

Bile su i neke julske noći zebnje pune
u posljednjoj godini opsade
Trebalo je samo dlanom pokriti strune
oštro kao mačem
Na tren!
I biti mudar i zastati
Još samo potez skakačem i vatra će u krilo
Jer tebe nije ni bilo - sada je lakše
Lakše se i rastati

Čuo sam da u Anadoliji polja zriju
svakog mjeseca jedna nova berba
I da monasi neki u slavu Boga svog
zvone sitnim praporcima od srebra

Nije me briga!

Što pod vodom slanom
u mrežama ulov čuva svoj dah
Još znaju rijetki
da skriven pod dlanom svemir će cijeli
kroz ples đavolji sići u prah
Jednom!
Neko će da toči
Kalež na stolu za večerom kikota punom
Tamo su oči i ne budi ih vojnička truba
Ne!
Nije me sram
Prosta sam danguba što hvata zjala
sada je lakše - sada znam
Ti nisi ni postojala

RASTANAK SA ČAKALOM

nulla rosa est

Zavještam nam mirise krletku crvenu sobu
kišu u mansardi muziku i kap bistrog noćnog muka
Snove pred osvite što tište dane prebjegle ptice
dok ruka nestvarna i topla kao slutnja o nebu
miluje lice Gospodina bez doma

Ti više nisi utočište živi kalem krivice
Sidrište u moru pješčanom Jesrib Grad za vjerne i prognane
i više te ne plaše krici i polasci nerođenih
na platnu od utrobe usirena krv za sve plodove rane
a obalom
obalom utopljenici i humka plača pod prstima
iz neugasle sumnje crv

Čakala.

OSVIT

*„Po godinama, mogao bi biti živ.
Po godinama mogao bi biti mrtav.“
(„Ćorovina“, H. Hasković)*

OSTAVŠTINA

Ispred tebe izgubljenog je mnogo
u prstima
brojanica ti kasom
u bisagu krivde dubi
a potiljku časom:
zubi zubi zubi
ispod šešira malog trbosjeka
bez najave na dar

Zato u beskraj:
pješački topot pločnike tupi
a žedna ti vedra negdje na vrelima
jezičkom liže mjesečev slap

Samo će smrt prikasnuti ovog puta
Rugalica
Povlači ti skut djetinje bez daha
Sa rukom ispod stola
razdvaja žrtveno od svečarskog runa

Pokopajmo svjetlo božansko
Zatrimo ga potpeticom od stakla
Nek' krvare zadebljane pete !

Spušta se šaptom
Rukohvat kišni
Uz stepenik noći od kalema strepnje
    To kosato stablo nad mojim krevetom bdi

IZLAZAK

Mene su kidala htijenja iz Ida

POSPREMANJA SAMAČKE SOBE

Nama i ovaj Mjesec dogorjeva skrit
Mlađak potom Uštap bremenit - u tren
O, Vi, Plemeniti! ko priseže od vas
da ću ja, iznova kvaran, izmožden i snen
kao tupi povik uz tuđe kose sniti

Moj vječno budni kradljivče sjene
po kojem te
sve imenu znaju
Kada mi i bistrica slana rastapa zjene
i zvoni u beskraj moj suđeni čas:
Nikog!
U sobi stanodavca umoran diše
- pas

Snoviđenja vreba i na avet kidiše
kroz zdenac neba svjetlica prosta
dok pukotinom lica mi ističe glas
poniruć dole kuda u sjemenu bukti
buduće drvo pustoline

Bivajte mi daleki
od bespuća prameni zlatni
Ovdje je i moja kapija i moj ključ
i siva gorja dječastva - u zavičaju kuća
tako bijela od pepela i kiše

Bivajte mi strani
svi moji dani - okovani i prosti
Ko će da ugosti ove ruke
kad noć krvlju pline i skriju se
bez muke
blistava zrna
Edena

BROJALICE

I

Samo to nije san
Trup naš okovan
u vrtlog pada

I čiode oči ne bodu
Zato progledaj ! Po redu – svi
u krvnom su rodu
onoj Šarlovoj ptici
Zalud je pisari
moji sveci
i moji kritici
toliko muke
i žrtve
jer Vi ne znate
da opet se piše
kao i nekoć:
za nerođene
ili već mrtve

i nije san
što trup nam okovan
u vrtlog propada

II

Što se ukoriči - to je tuđe
o tome i nema spora
Mamuzo bodi! Brže! Luđe!
od vatre i zemljana kora
u ključali će sok
da istoči

III

Nije bilo mjesta
nije ostalo vremena
pod okom neka kap

u bijegu od smrti
u znoju od bremena
u strahu od gladi
sreo sam te prije Gospodina Kijevskog
kao tamo neki *comrad*
kao redov
golobradi

IV

Slušaj komandu:

„K nozi!“

I postrojen u vrsti pođi zvijerinjim tragom
Zakopčan tijelom - pod rebrima: tih
osim ako s neba - na pomen imenu dragom
odjednom - snijeg
kao iz noći onih davnih
- pred -rat - nih

Što ti od berbe pretekne - u besćenje nudi
i ne brini:
ti ipak nisi toliko kužan
i nesаница je tvoja od tuge i od sjete
zato dužniku praštaj
sam - ostavši dužan
i zadrži plijen
osim kad pozovu se na *raspete*
u lice im pljuni gadno pod nebom blažen
i blagoslovljen

V

Pod suncem svi su krilati:
i tonu manevrom u sjenu
i strvinar crn i goluždrav mu ptić
Ja korakom kidam gugut male bratije
što samo u prezimenu
jošte kukavno skakuće u: - ić!

POSLANICE

„O, ti voljo moja! Čudo svake nužde, ti moja nužnosti.
Poštedi me male pobjede!“
F.Niče *Antihrist*

ANGLETER

„Neka nas budućnost sa radošću veze.“

V.V.M.

Ni kao svjedok
Ni porotnik
Ni krvnik
Možda tek povik,
i riječ dok zamiče
kroz kamena ušća noći

Iz čega je ponikao ovaj Svijet čovječiji?
Recite mi: Graditelji!
Koliko sam malo znao u godinama majskim!
U začetku,
u zlatnim sobama izgnanstva i sna
Na početku ovog stoljeća!
Šta si to izabrao? Gospodine Kijevski!
u rijetkom zraku pri vrhovima planinskim
ili u rovitom talogu dna:
Marljivost, neku ćutnju, kob, dobru volju?
Ne zatrebalo nam Vaše samilosti!
jer preveć od obijesti je spaljenog od doba sunovrata
do zadužbine na ovom pustopolju
i moje grube postelje ponad koje u beskraj
crveno pepeljenje plovi

Više na vrata ne kucaju gosti
Blizu su dani
i neka ptica s revnošću gnijezdi se u kosti
Ja vijeran čekam da me oslovi
imenom punim: Mrtvače niotkud!
Ne zatrebalo nam samilosti
Sudci, vrsni Poglavnici, Doušnici, Kamen - palci
Šaptači iza kulise ovog čina
pripremnog na začudnu gestu

Mi, kategorični, gordi, i gladni
da li smo kao putnici što pozdravljaju sa palube
ili smo poput noći, u kojima bdiju oni ljudi radni
ili i nas, tek agleterske usne ljube
po sobicama Iljičeva grada

TIŠINA

Budi pažljiv sa željama svojim!
Mutteqy!
Ako ti se molitva plodom orodi
a Milost od Jedinog
zarad žudnje tvoje
premosti zelenu udolinu ovog neba!
Kuda ćeš?

U plesu kratkovijekom
možda ti krijesnice i najave ljeta
i ušću pod mrtvačevim okom prispiju ova jedra
gravidna od pomena na ona minula
i ugrobljena doba
pod krilom tvoje ptice
koja već jednom iznaće svoje pute
ili barem svoje svete stranputice:
ka sjeveru
ili možda – ka jugu

Sačuvao sam samo porugu
sa časova iz pustoši i gozbe
I moju isposničku nevjernu vjeru
u riječ koja pod ledom vri

Sve što je u minulom preostajalo
U sve što sam tako dugo vjerovao
Bijaše pogrešno i suludo i strano
Toliko već puta prebirano sitno zrnevlje za sjetvu
i mjera oranice i pogodan vremenski znak

Pod prstima su mi godine
u krošnjama u poljima u ćutnjama začete
i jesenja berba da jalovim zrnevljem sjete
ovu lirsku pjesmaricu puni

Priznaću:
Moja odjeća dobrog je kroja
Da li me na kraju čekaju dva perivoja

Kao u Knjizi:
i zlatna i srebrena
i jedna žena
krupnooka
čije dojke u vječno pojiće sne

IN MEMORIAM

Ona dođe, i zna:

Minulo je vremena
i tako su nam bez imena i krojena
ova godišnja doba
u kojima previše je Sunca i neba, u međuvremenu
iz zasjede, iz mraka,
i dalje nas vreba jedna soba
i krevet, i rijeka,
i njena pritoka

Ona dođe, kao da se prisjeti: bez puno muke
tijelo je, još uvijek, puteno i jedro
i grudi su, i ruke, i usne, i ponor
na modroj koži jedna sjenka – iza oka

Sve je usput.
a nama već odavno
pripadaju ove ulice

Ona navrati, zove i ćuti
Možda samo želi da spava
možda kao nekad: duboko u dan
na onoj Mansardi gdje smo jednom
bili kao ptice za koje je san
drugo ime smrti

OTKROVENJE

*O družine džina i ljudi, ako možete da preko granica nebesa i Zemlje prodrete, prođite,
moći će te prodrijeti jedino uz veliku moć! –
(Kur'an, Er-rahman,33)*

STAROST

Ponekad - sjetimo se i onih koji su pristali
U daljine u bjeline
U negdje u nigdje
Zar u našoj pomisli oni iznova gasnu
        davno već pretočeni u prah?
jer nakon mnogobroja od godina
sigurno je jedno:
„Našu Gospodu više ne podbada strah“
ili onaj srebreni bodež od prozne nesanice
dok poskakuje noć
a ispod je Grad i dalje bezimen
i bez boje

Lijepo je u pomenima, osvane snijeg,
godina hiljadu devetsto osamdeset...
U oboru je zvjerinje, za mužu blagorodno,
i skoro će i blagdani
Na osami je kuća, kijevska, crna i bijela
u njoj su od drveta peći, i dani, i dani, i dani

u hladnom predvorju
na zelenom gorju
ćute naši mrtvac

Ponekad - podsjetimo se i na one koji su pristali
U dobar čas, na dobru riječ, bez kapi prigovora:
        Glasaju: „Za“!
        Ruke podižu visoko!
Sada su u gradovima, iza zida, u činu oplodnje zastali.
Tu solus Dóminus, i sveta vam briga o potomstvu!
Dok na ovo Suncem bremenito oko - pristiže zora
i hladna i bosa
i blagoslovljena kao kurva
ponosa puna

ONA

Promaknut sam među plemstvo
i krv će moja, od danas
biti: plemenita i plava
Za čim još žude malodušni?
Osim da, ponekad, na gozbi,
neka mudra,
ili, barem, neka krunisana glava
nazdravi u ime tek prispjelog mrtvaca

Promaknut sam, i kršten
u vodama svetim
u potoku kijevsom koji presahne
u danima vrelim
da pjevam, i prijetim, i dišem u stihu
i dobijem
što god poželim
kada kročim u zavjetrinu gdje tijelo se krčmi
pred ženama milosnim,
iskusnim i zrelim

Za čim još žudimo Mi, častohlepni?
Osim da na predstavi, u sceni
kada se ispije zdravica, i teški zastor se spusti
u krik, ili, u jeziku znanom još samo meni
kroz talas lica, odnekud, izusti, jedina

Ona:

*Krenimo sada kući
našoj
i budimo ničiji
goli, i zagrljeni*

APOKRIFI

„Na Crvenom trgu Zemlja je najokruglija“.

O.Mandeljštam

IV- SJEĆANJE

Vremenom je između nas izrastao ponor

u početku: jedva primjetno, potom u naletima
u mladim i crvenim mjesečevim mijenama
u miljama
u znacima na koži u kostima u glasu u jeziku u oku
u prestupnim godinama punim smijeha
u igri svjetla na stepeništu spaljene kuće
u dalekom i dragom zaseoku sada posve mirnom
u časima kada su kiše od srebra

VI - BILJEŠKE O RATU 1992-1995

1.

Vratio sam skoro sve svoje dugove, i sada mi ostaje da čekam
Imam dovoljno godina
i koža mi postaje nalik koži onih koji su na kratko koračali u snu.
Uistinu.
Vjerujem da sam vratio skoro sve svoje dugove

2.

Kada sam, prije mnogo godina, stigao, u seobama sa Istoka
još uvijek je na gradskim ulicama bilo dovoljno
lomljenog stakla i korova,
i zapuštenost, nakon posljednje pošasti, nije mi dozvolila da pod korakom prepoznam,
- kao mulj kada ispari voda - bijeli pokrov od razbacanog nadgrobnog kamena
jer: „ovaj Grad bijaše kao groblje!“
Preživjeli su oni dovoljno mudri i duboko skriveni
i sada su, izlazeći na toplo svjetlo primirja, palucali na drevnom i tek obnovljenom jeziku
prosvjetitelja

„ Tako mnogo Pobjednika“,
pjevao sam opijen
„ Tako mnogo Pobjednika“,
pjevao sam

„Svi crveni krvnici pred vratima ovog Grada“
„Svi plavi opsadnici pred vratima ovog Grada“
„Svi bijeli neprijatelji pred vratima ovog Grada,
nisu ni mogli uspjeti u svojim naumima“,

To je jedina i preživjela istina.

(Neka su blažena doba naše golobradosti, i naše vjere.)

3.

Vratio sam skoro sve dugove

4.

Između svih vrsta isčekivanja držim da na sud vremena računaju još samo poraženi.

Kada odem u New York ili Sankt Petersburg ili Rejkjavik uvijek hodočastim neki od hramova
Modern arts

Tamo je spas.

„Drugovi! Tamo je spas!“

Instalacije iz porobljenog, iz neukog, iz primitivnog Svijeta,
nešto crno i bijelo, i fotografije, i novinski citati i tako skladno,
neobično skladno položene stvari.

Jedino se na tim mjestima može otkriti tajna života i smisao smrti.

Divljak koji to ne razumije je samo onaj koji još uvijek vjeruje da na sud vremena računaju poraženi.

SOBA

SOBA

I

Breme koje je raslo na plećima
Kao nejasan znak
u proljetno doba čekanja
Sada uzima danak
tvom lakovjernom duhu.
i noć je, opet,
kao klopka,
u ruhu
od kostrijeti
Jedan mali i gizdavi mrak,
Zauzdan,
pred vratima
čeka, i prijeti:
Uravnilovka,
slabašna, i tiha
jer je na istini sve
Sve: osim stiha,
koji na kraju
nije postao ni odbojan
ni stran
Kada u mjesecu maju
bez najave
u tvojim godinama zrelim
biva ras - krin - kan
stari cirkuski trik

Majstore!

Ti ne znaš.
Ne znaš
da je na tvom licu ostao
tek jedan nacrtan krik
Previše grub,
i tuđi,
i kijevski,
u dobu ovom

krojenom od gladi
i plesa,
i zar ćeš opet, ti, nikakav,
i sve luđi, u duhu, kao pajac, kao isposnik
da bivaš, u molitvi,
u grobu,
ispod mastiljavih nebesa,
na vodi, na kruhu
kao prognani slijepac
kao ogoljeni kralj

II

Breme koje je raslo na tvojim plećima
u veselim danima postraća
već te podsjeća na spomenik
okamanjen, bez žurbe
i bez jauka
u ime dana budućih u kojima,
s proljeća
krik više nikada, neće jutrom puzati
niz kožu
one crnokose Kim Phuc
i čije će tijelo, dječije, od danas
lišeno muka
samo razigran i sretan, kao san
ljubiti
sunčev zrak
mirisan,
kao u proljeće, oko kuće,
zeleni zid.
Majko sveta,
Majko sveta.
Evo je, opet je neka djevojčica, i trči
niz ulicu Miskina, do Vječne Vatre
Gola - kao stid.

* * *

Breme koje je raslo na plećima
kao bremenit biljeg i znak
sada uzima danak
tvom lakovjernom duhu.
i noć je opet kao plima
kao neumorna klopka
u tom ruhu
jedan: mrak

III

Zašto? Zašto?

Zašto se bunite i opirete?
To je samo poljubac
i on odgoni noć
iz vašeg bijelog obraza.
I otkud ovaj tajac?
Ako nam i ponoć
otkucava,
a čaroliji se ne nazire kraj?
Zašto?!
Ovo nije pozorišna igra,
i nad nama ne lete kulise,
i nema perli, u zrcalu: lažnog odraza,
a ja nisam
ni statista niti neki sporedni lik
na koncu,
ja sam bio na mjestima gorim
ispod krsta, u stroju, kao pas,
gazeć' kroz mrak,
vjeran
u ledenoj vatri.
Dozvolite mi, liebe,
da noćas budem zli konjanik
i divljak,
vaš varvarin, žedan krvi.

Ako je za nas ovo

samo san.
Pa, snatri!
Srce, snatri!
Hej!
Možda sam treći, drugi ili prvi
koji podiže mač.
Hej!
Vi se suzdražavate
Meine liebe
Vi se kolebate, i tako vješti
krijete svoj srebreni plač
povijen u dojkama jedrim
od izlomljenog daha

O čemu da razgovaramo.
O čemu?!
Dok koračamo
sami kao pijanice.
Mi, dvije smo ptice-
selice
što ne pamte
dane
pune proljetnog praha
na rođenju dječaka
iz tamo neke: Jablanice
iz neke
pomrčine
Kijeva

To pod vašim prstima nisu moje bore.
Ne!
To su ožiljci, to su rane, bivše
I Bog se ne ljuti kad nad nama sijeva
i kada tutnji grom
Ne!
To nisu krici.
Bog je Milostiv, i znano mu je
i sve je ovo posljedica te uzvišene volje
Sudržavate se,
Meine liebe,
ali Vi to znate sve i bolje od mene
Možda.

Govorite da ćutim.
Da mnogo ne mudrujem
Govorite: tako ću
više da kaŹem.
Pristajem.
Vi imate pravo.
Ja na sve
pristajem.
ali, ja tako nevješto
laŹem
i krijem

Dozvolite mi da primjetim,
Ako smijem
PodiŹem dva prsta, kao đak
ovako smiješan
i sam
Ćekam dozvolu
prije nego nas
mrak
Oboje
Uzme pod svoju ćarobnu ruku.
Ako niste znali – a znate
sve plovidbe na svijetu
imaju svoju
posljednju luku
pod imenom: „Smiraj“
ili „Kraj“

ili,
ja opet samo bulaznim
i buncam

IV

Pjevao sam:
iznad nas je strvinar
i ispod krila mu je mjesto
za njegovog novorođenog ptića.
ali jutros, pred kraj aprila,

sa koferom plavim
moj bunovni
i lijepi
moj Buharin od Janjića.
milostinju
mi nosi

Sretan ti Praznik!

Kolarovski.
Ti si barem radnik
pravi
i ponosni
Ti gladiješ otmjeno
i sa nekim stilom
i ne znaš za činovničku tugu
a, ako poživiš: spomenućemo
da si bio i kao udarnik, naš
kao Severnjanin onaj
poeta za podsmjeh
i porugu

Pjevao sam:
iznad nas je strvinar
i ispod krila mu je mjesto
za njegovog
novorođenog ptića

V

Da sam neka sijenka
šaputala bih:
Majko Sveta,
Majko Sveta.
Pogledaj!
Filozof i poeta.
i bez truni stida
bez kapi srama.

Zar ne!
Tako je siguran
u onom:
idealizmu *germana*
ali –
pogledajmo sada
kako se stvarno svjetlo prelama
kroz tu nebrušenu prizmu
zvjezdo
- znalca

Vi mene ne poznajete.
Bandoglavi.
Ne!
i ne znate za sva
moja lica
Vi, tako ste rječiti
i bezglavi
Zar mislite da ne osjećam
kako se rađa nova stranputica
i pod korakom se raspada
put pravi
Božiji.
Čitala sam Vaše
stihove-
To je obična poza i laž,
Pa i sad
dok mi se šepurite nadmeni
Mislite da je neka draž
biti u prostoj ludosti
i sjeti

Šta Vas to zbunjuje?

Da žena nije
stvar?
Da nisam kao mnoge
Da ne zalazim u mutno priobalje
puno patetike
i tuge
Da prezirem mnogo bolje
i znam da čitam

svaki Vaš znak
Ne, kao druge
bez volje, i bez imalo snage
za iskorak.
Lak.

Eh!

Vi imate iskustva.
Istina.
I citirate, i cvrkućete
Tobož,
Tako ste mi gordi i neveseli.
Ah, Siromah,
ne zna, da nije onaj
kome nedostaje mnogo
već onaj
koji mnogo želi.

Vi, mene ne poznajete
mada, priznajem,
znate dosta o smrti
i finim vještinama smijeha
Vi rukom pravite
kretnju
i ne prežete ni od smrtnog grijeha
kao neki
koji su uporni, i kriju se iza ćudoređa
jer,
moderno je danas
da ispod putenih vjeđa
tek običan ološ drijema

Ah, ne klonite duhom!

Ipak ste mi svoji
Priznajem.
I oko Vam
igra kao žeravica.
Ne vjerujete mi?
Sumnjate
kako je i meni dobro znana
svaka od ovih ulica, koja krije

hiljade i hiljade oblika,
i lica, u večeri
ovaj grad je košnica obična
iza prozora
žamor svjetlom obasjan

* * *

Da sam neka sijenka
Šaputala bih
ali, nisam.
Ah,
Šteta!
Ali nemojte da Vam je
od toga muka
jer, iza mene je
dovoljno obale
nad kojom je još uvijek izmaglica
I ja -
ovako raspeta
slutim
da će jednom, baš ruka ludaka
dotaći
neko od mojih lica.

Možda, baš to
Želim.

Možda.

Da?!

VI

Vodostaje rijeke
ćuti,
I samo mrak
sluti
sluti

sluti

...

Kasno je, i nikog u pogledu.
Ko bi rekao da je ovo
tako pust kraj
u proljeće
Šetnja nam tek počinje
a iznad su neki drvoredi
sneni
Hoćemo li
zlatokosa
barem mi
dočekati jedan maj
Ovako sami
i zagrljeni

...

Od čega to mogu skrojiti riječ?
Recite.
Od čega?
U čemu je žar,
i ona nesputana sreća?
Zanemari svjetlo sa slike
i svjetinu što igra, u svojoj ulozi
zadrigla od bijesa, i nestvarna
tek da nas podsjeća,
na one stvarne prolaznike,
što će jednom bez najave
spaliti rođeni grad
sve uz pjesmu

Od čega!
ja sam, ipak,
jedna obična i stara razvalina
ali, eto, nekad
i zvijer ova
naizgled, neumorna i silna
poželi da zastane
da zadrijema
u svom brlogu,

kandže uvuče pod kožu.

Ja sam živio
sve Vaše godine
Maine liebe
u dane okupane
u znoju Requiema
Vi to prezirete.

S pravom.
Šta je to jedno desetljeće
među nama
ili proljeće
naspram usana
modrih kao smrt

Zar?

Smijete se.

Neka.

Trebalo bi da ne očekujem,
da ne planiram
ovako ohol i gord
barem toliko
i ja znam.
Vi ste u pravu.
Previše godina
i sve su iza,
i sve je dovoljno
daleko
i moja slast, i tišina, i buka
i mogu Vam reći,
noćas će
i mene čekati neko,
Hej! Lažem!
Moja Zlatoruka?
Došao sam samo da se pozdravim
i ništa manje od toga
Lažem.
Ovo je sudbina?
Ovo je od Boga?
Na dan majčine smrti
umjesto pomena: drhtaj

i uistinu: više ništa,
kroz prolaz, do foajea
onog malog
pozorišta,
u ulici Maršala,
gdje je Vječna Vatra
Znate,
Vi bolje to od mene znate
Uz one ružne stepenike
Učtivo,
bez gužve i bez svatovske vike
do nečeg kamernog
između publike
što je od stakla:
Dvoje
ili gomila, još čitavih: pedesetipet.
Gore
oko scene ostao je
samo učen, i učtiv svijet
i svi su umilni,
i topli, i tihi
i muškarci, i žene,
i konobari, i dugouhi žurnalisti
tako
su
prijatni,
kao na nekoj
gizdavoj bisti
plitko urezan smijeh.

I svi su naši
Maine liebe.

Ne zaslužuju psovku.
Ne!
Ni ružnu riječ?
Ne!
Možda
Podsmjeh?

Možda.

* * *

Šetalište
pijano
od daha
i jedno dijete
svoju glavu sklanja
pod majčin skut
Čudno.
Ova mi ulica nije poznata
ja ovdje koračam po prvi put
Tek odskora
Kao pridošlica.

Bože,

Neka utihne sve.

Ja ne bih da
smetam,
remetim
ili poričem,
ja znam
pred Bogom će
lice svakog mrtvacu
da blista.
Ja se ne odričem
moje zloumlje pripada meni
i moja duša
ni najmanje čista
i dalje će da pjeva
kao kikut,
kroz ogoljena rebra
lešine

VII

Zašto tako griješite?
Zar uživajte u zabludi,
poeto
Zar Vas nije malo sram

Vi niste baš običan pajac,
i neka Vas ne čudi
moja riječ
Vi pitate sebe,
a ja odgovaram
Otuda među nama
kao ponor, na tren: tajac
I dobro ja znam da je minula i ponoć
a čaroliji se ne nazire kraj.
Ja ne brinem
Ne brinite ni Vi
Doći će i maj
Samo naš.
Bez sumnje
Ja sam ona
koja je u tišini
putovala dovoljno dugo
i znam.

VIII

Ah!

Čije su tijelo zakopali.

U mahali,
U mahali kod cigana
U mahali,
kod onog poete
vremešna je
vlasnica stana
i ubraja se
među iskrene
Sljedbenice
Knjige
i tako je predana,
kao majka
govori mi:
Dijete,
Smjehousti,
“ Ne pravi sebi idola,
niti kakvog lika”

Eh, moja plemenita,
evo tonem u Vaše lice
Ja sam, izgleda,
bio previše dugo izvan
ove zajednice
Koliko sad tu ima
književnika?
Koliko
one mirisne pljeve
kao u proljeće kratkovjekog bilja
a, tek urednika
Eh,
Na pasja preskakala!
Tako lijepih
i dugokosih
dječaka
sa bradama mušketira
I raznih tumača -
Da bude nam mesa,
Dobrog mesa
i da je ispod sača
i da je pivo
kada sjednemo
ispod svježih obojenih
nebesa
nama je potaman
i bez jeda
i bez jala

I neka potraje,
Bože,
Izdržaćemo!
Dužnost naša
tako je sveta
Neka nam potraje
ova muka
Između putovanja:
Glasamo.
Boli nas!
Tako nas boli
naša podignuta ruka
Blagoslovi nas,
Oče

I neka bude:

Mudro.

Mudro.

Mudro.

IX

Odmiče noć u svom slatkom
ogrtaču od žada
Zar već jenjava ova borba
i dan bez otpora pada u ropstvo nesanice.

Mi smo ptice,

Modrooka.

Poslušaj.

To naše riječi

pjevaju,

i bruje:

Zora!

Zar već?!

Ne,

Samo dvoje

Govorila sam ti.

Pogledaj:

sada znaš

Naša se tijela

ne boje.

I nema straha.

Vjeruješ li?

Ispod daha

još uvijek neotkopani

dani su blagoslovljeni

i kleti

Hej!

Pogledaj:
to usijano lice limenog mrtvaca
sa Istoka se pomalja
i prijeti
prstom.

Zalud mu je.

DVOJE

*„samo je smeh ostao imun na zarazu laži“
Bahtin*

ONO ŠTO SE ĆUTI

Sve teže se naviknem kada odeš.
Bude juli
i zakomadaju se vreline
niz liticu, bunilom
do sna.
Ponekad gledam u zaključana vrata.
Govorim u sebi:
Oslonjen sam na njeno ludilo.
A ona: kao da to dobro zna,
ili sluti - sve će da mine
Ono u spisima
i ono o čemu nema ni znaka
jer nas ne bi ni bilo bez ovog sunovrata
ali to se ćuti, u stihu
u jutra ili barem
u vrijeme prije mraka
Pogledaj:
Ovaj krug biva sve veći
a na sceni su ostali još samo oni silni
i dovoljno grlati.
Ponestaje nam zraka, ali ja
kao da uspevam stati,
u sijenku
poput djeteta koje u sreći
dlanom miluje svijet

Sve teže se naviknem kada odeš.
Probudi pticu.
Pogledaj u ruke.
Dovrši svoj započeti rad.
Ako s večeri šetaš
sa tvoje lijeve strane, dole, u svjetlu
treba da ostane grad.
Samo budi ono što treba.
Mi nismo ludaci, ne mnogo
i ne bez muke.
Kada odeš
Postoje znaci
Oslonjen sam na njeno ludilo
Kao što se i sluti: jedna ulica

i kuća i njena vrata
Govorim u sebi i dajem prisegu:
Nas ne bi ni bilo
Bez sunovrata
Ali to se čuti, u stihu.
ili u vremenu
prije mraka.

PLOVIDBA

Ona me rađa!

U njenoj sam utrobi, i najgori sam od svih.
ali kao da se već desilo
jer sve je tako,
i drsko, i znano,
kao stih,
i ova ulica, i lica,
i zlatna vlas njene kose.
Ne znam!, ja više ništa ne znam!
Zar ne poželjeh da sve ovo
bude pokopano?
Jednom već.
ili opet ja sudim prerano, ali otkud mi u grlu
ovo moje nemirno bilo
uraslo u bol?

Stani!

Neka!

Neka krvi, i grijeha, i vina!
i neka smijeha.
u iznajmljenoj sobi jednog gospodina
koji s mukom diše u snu.
Više ništa nije važno.
Neka dani budu, i neka minu!
Tražićemo i mi
tu našu zavjetrinu,
Ako želiš!
Tragaćemo, tragaćemo, bez prestanka!
da jednom se već okameni i ovaj ustajali
miris mraka

jer, ona me rađa
Hej!

u sobi sam, na ulici, u tijelu pajaca i pustinjaka,
na putevima, na rubu, u lirici,
pri vrhu bijele planine
gdje je led, i gdje nam ponestaje zraka
i nižu se, kao na traci: i krici, i mir, i uskoro će poteći krv
kada i ovaj riječni vir, ispod pramca, pokida moja barka
dok plovi ka ušću u ona mora
gdje je zora
tako vječna i stvarna
kao san

DVOJE

za F.

Već vidim jasno: ti ćeš me nadživjeti
I tako treba.
Ostaće miris upijen u kožu
i vremenom će ćutati kiša.

Ovaj grad,
i svi gradovi svijeta,
noću se nadmeću sa zvjezdama
i poljubac,
i moje plave usne kada dolazi dan i mi polazimo kući
kao dvoje bezimernih iz one pjesme u kojoj je rečeno sve